TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2023/387

2023 m. vasario 20 d.

kuriuo remiamas visuotinis ataskaitų dėl neteisėtų įprastinių ginklų ir jų šaudmenų teikimo mechanizmas siekiant sumažinti jų nukreipimo ir neteisėto perdavimo riziką (*iTrace* V)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2016 m. Visuotinėje Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategijoje (toliau – Visuotinė ES strategija) pabrėžiama, kad Sąjunga rems taiką, garantuos savo piliečių ir teritorijos saugumą ir padidins savo indėlį į kolektyvinį saugumą. Joje taip pat tvirtai pritariama tam, kad būtų visiškai įgyvendintos daugiašalės nusiginklavimo, ginklų neplatinimo ir ginklų kontrolės sutartys ir režimai ir užtikrintas jų vykdymas, ir raginama užtikrinti „tarpvalstybinį ginklų atsekamumą“, pripažįstant, kad Europos saugumas priklauso nuo geresnio bendro vidaus ir išorės grėsmių ir uždavinių vertinimo;

(2) 2018 m. lapkričio 19 d. ES strategijoje „Saugoti ginklus – ginti piliečius. ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, šaulių ir lengvaisiais ginklais ir jų šaudmenimis strategija“ (toliau – ES ŠLG strategija) pabrėžiama, kad neteisėti šaunamieji ginklai, šaulių ir lengvieji ginklai (toliau – ŠLG) ir toliau prisideda prie nestabilumo ir smurto Sąjungoje, artimiausiose jos kaimyninėse šalyse ir likusioje pasaulio dalyje. ES ŠLG strategijoje nustatyta Sąjungos veiksmų sistema tiems iššūkiams įveikti ir įsipareigojama remti mokslinius tyrimus, skirtus neteisėtų ŠLG kilmei konfliktų zonose išsiaiškinti, pavyzdžiui, vykdant bendrovės „Conflict Armament Research“ projektą *iTrace*;

(3) neteisėta įprastinių ginklų ir šaudmenų gamyba, perdavimas bei apyvarta ir jų perteklinis kaupimas bei nekontroliuojamas plitimas didina nesaugumą Europoje ir jos kaimynystėje, taip pat daugelyje kitų pasaulio regionų, todėl dėl jų aštrėja konfliktai ir kenkiama taikos kūrimui pasibaigus konfliktui, taigi, keliama didelė grėsmė Europos taikai ir saugumui;

(4) ES ŠLG strategijoje tvirtinama, kad Sąjunga rems JT specialistų grupių, kurios stebi ginklų embargus, darbą ir kad ji apsvarstys būdus, kaip sudaryti geresnes sąlygas susipažinti su jų išvadomis dėl nukreipimo ir dėl neteisėtų šaunamųjų ginklų bei ŠLG vykdant ginklų eksporto kontrolę;

(5) 2001 m. liepos 20 d. priėmus JT veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo (toliau – JT veiksmų programa), visos JT valstybės narės įsipareigojo užkirsti kelią neteisėtai prekybai ŠLG ar jų nukreipimui leidimo neturintiems gavėjams, o vertinant eksporto leidimo paraiškas visų pirma atsižvelgti į ŠLG nukreipimo į neteisėtą prekybą riziką;

(6) 2005 m. gruodžio 8 d. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja priėmė Tarptautinį dokumentą, įgalinantį valstybes laiku ir patikimai nustatyti bei susekti neteisėtus šaulių ir lengvuosius ginklus;

(7) 2018 m. įvykusioje Trečiojoje JT veiksmų programos peržiūros konferencijoje visos JT valstybės narės patvirtino savo įsipareigojimą raginti valstybes vykdant neteisėtų ŠLG, be kita ko tų, kurie randami atvejais, kai vyksta ar vyko konfliktas, atsekimo veiksmus susipažinti su įrašais toje valstybėje, kurioje rastas atitinkamas šaulių ir lengvasis ginklas, ir (arba) konsultuotis su valstybe, kurioje tas ginklas buvo pagamintas. Be to, 2022 m. įvykusio Aštuntojo kas dvejus metus vykstančio valstybių susitikimo, skirto JT veiksmų programos įgyvendinimui apsvarstyti, galutinėje ataskaitoje pažymima, kad svarbu parengti arba nustatyti griežtas nacionalines ŠLG ženklinimo, registravimo ir atsekamumo reglamentavimo sistemas, vadovaujantis Tarptautiniu sekimo dokumentu, kad būtų užkirstas kelias ŠLG nukreipimui ir neteisėtam tarptautiniam perdavimui leidimo neturintiems gavėjams ir su tuo kovojama;

(8) 2014 m. gruodžio 24 d. įsigaliojo Sutartis dėl prekybos ginklais (toliau – SPG). SPG tikslas – nustatyti kuo aukštesnius bendrus tarptautinius standartus tarptautinei prekybai įprastiniais ginklais reglamentuoti arba tokiam reglamentavimui tobulinti, siekiant užkirsti kelią neteisėtai prekybai įprastiniais ginklais, panaikinti ją ir užkirsti kelią įprastinių ginklų nukreipimui. Sąjunga turėtų padėti visoms JT valstybėms narėms vykdyti veiksmingą ginklų perdavimo kontrolę, siekiant užtikrinti, kad SPG būtų kuo veiksmingesnė, visų pirma kiek tai susiję su jos 11 straipsnio įgyvendinimu;

(9) Sąjunga anksčiau rėmė mechanizmą *iTrace* Tarybos sprendimais 2013/698/BUSP ([1]), (BUSP) 2015/1908 ([2]), (BUSP) 2017/2283 ([3]) ir (BUSP) 2019/2191 ([4]) (*iTrace* I, II, III ir IV) ir ketina remti ir *iTrace* V – penktąjį šio visuotinio ataskaitų dėl neteisėtų įprastinių ginklų ir jų šaudmenų teikimo mechanizmo etapą, kad prisidėtų prie Europos kolektyvinio saugumo, kaip reikalaujama Visuotinėje ES strategijoje,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekiant įgyvendinti Visuotinę ES strategiją, Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP ([5]) su pakeitimais, padarytais Tarybos sprendimu (BUSP) 2019/1560 ([6]), ir 2018 m. ES ŠLG strategiją ir skatinti taiką bei saugumą, Sąjungos remtina pagal projektus vykdoma veikla siekiama šių konkrečių tikslų:

— nuolat prižiūrėti patogią naudoti visuotinę informacijos apie dokumentuotus įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimo arba neteisėtos prekybos jais konflikto paveiktose teritorijose atvejų valdymo sistemą (*iTrace*), kad politikos formuotojai, įprastinių ginklų kontrolės ekspertai ir įprastinių ginklų eksporto kontrolės pareigūnai gautų atitinkamos informacijos, kad būtų parengtos veiksmingos, įrodymais grindžiamos kovos su neteisėtu įprastinių ginklų ir jų šaudmenų plitimu strategijos ir projektai;

— mokyti ir kuruoti konflikto paveiktų valstybių nacionalines institucijas, kad būtų plėtojami tvarūs nacionaliniai neteisėtų įprastinių ginklų identifikavimo ir atsekimo pajėgumai, skatinamas tęstinis bendradarbiavimas įgyvendinant projektą *iTrace*, geriau nustatomi fizinio saugumo ir atsargų valdymo (FSAV) prioritetai, veiksmingiau apibrėžiami nacionaliniai ginklų kontrolės ir teisėsaugos pagalbos poreikiai – visų pirma pasitelkiant Sąjungos finansuojamas iniciatyvas, pavyzdžiui, Interpolo duomenų apie neteisėtus ginklus ir jų sekimo valdymo sistemą (iARMS) ir Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) veiklą – ir stiprinamas dialogas su ES misijomis ir iniciatyvomis;

— atlikti dažnesnius ir ilgesnius įprastinių ginklų ir jų šaudmenų, kurių neteisėta apyvarta vyksta konflikto paveiktose teritorijose, tyrimus veiksmų vietoje, kad būtų renkami *iTrace* duomenys, atsižvelgiant į aiškius valstybių narių ir Sąjungos delegacijų prašymus;

— teikti konkrečiai pritaikytą paramą valstybių narių ginklų eksporto kontrolės institucijoms ir ginklų kontrolės politikos formuotojams, įskaitant pakartotinius projekto *iTrace* darbuotojų konsultacinius apsilankymus valstybių narių sostinėse, visą parą veikiančią pagalbos tarnybą, kuri teiktų skubias konsultacijas dėl rizikos vertinimo ir kovos su nukreipimu strategijų, saugių stacionarių ir mobiliųjų rezultatų suvestinių programų techninę priežiūrą, kad būtų iškart pranešama apie nukreipimo po eksporto atvejus, ir (valstybių narių prašymu) užtikrinimą, kad projekto *iTrace* darbuotojai atliktų patikrą po išsiuntimo;

([1]) 2013 m. lapkričio 25 d. Tarybos sprendimas 2013/698/BUSP, kuriuo remiamas visuotinis ataskaitų dėl neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų neteisėtų įprastinių ginklų ir šaudmenų teikimo mechanizmas siekiant sumažinti neteisėtos prekybos jais riziką (OL L 320, 2013 11 30, p. 34).

([2]) 2015 m. spalio 22 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2015/1908, kuriuo remiamas visuotinis ataskaitų dėl neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei kitų neteisėtų įprastinių ginklų ir šaudmenų teikimo mechanizmas siekiant sumažinti neteisėtos prekybos jais riziką (*iTrace* II) (OL L 278, 2015 10 23, p. 15).

([3]) 2017 m. gruodžio 11 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2017/2283, kuriuo remiamas visuotinis pranešimų apie neteisėtus šaulių ir lengvuosius ginklus bei kitus neteisėtus įprastinius ginklus ir šaudmenis, siekiant mažinti neteisėtos prekybos jais riziką, mechanizmas (*iTrace* III) (OL L 328, 2017 12 12, p. 20).

([4]) 2019 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2019/2191, kuriuo remiamas visuotinis ataskaitų dėl neteisėtų įprastinių ginklų ir jų šaudmenų teikimo mechanizmas siekiant sumažinti ginklų nukreipimo ir neteisėtos prekybos jais riziką („iTrace IV“) (OL L 330, 2019 12 20, p. 53).

([5]) 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL L 335, 2008 12 13, p. 99).

([6]) 2019 m. rugsėjo 16 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2019/1560, kuriuo iš dalies keičiama Bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL L 239, 2019 9 17, p. 16).

— didinti informuotumą išplatinant projekto rezultatus, tarptautinės ir nacionalinės politikos formuotojus, įprastinių ginklų kontrolės ekspertus ir ginklų eksporto licencijų išdavimo institucijas pozityviai informuoti apie mechanizmo *iTrace* paskirtį bei turimas funkcijas ir didinti tarptautinius įprastinių ginklų ir jų šaudmenų bei susijusių reikmenų neteisėto plitimo stebėsenos pajėgumus, taip pat padėti politikos formuotojams nustatyti prioritetines sritis, kuriose reikia teikti tarptautinę paramą ir bendradarbiauti tarptautiniu mastu, ir mažinti įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimo riziką;

— teikti pagrindinių politikos klausimų ataskaitas, parengtas remiantis veiksmų vietoje vykdytų tyrimų metu surinktais ir sistemoje *iTrace* pateiktais duomenimis, dėl konkrečių sričių, į kurias turėtų būti atkreiptas tarptautinis dėmesys, įskaitant pagrindinius prekybos įprastiniais ginklais ir jų šaudmenimis dėsningumus, taip pat įprastinių ginklų ir jų šaudmenų bei susijusių reikmenų, kuriais neteisėtai prekiaujama, pasiskirstymą regione, ir

— toliau užtikrinti įprastinių ginklų ir jų šaudmenų atsekimą bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir ES nepriklausančiomis valstybėmis, nes tai yra veiksmingiausias būdas kuo išsamiau nustatyti ir patikrinti mechanizmus, pagal kuriuos įprastiniai ginklai ir jų šaudmenys nukreipiami leidimo neturintiems naudotojams; atsekimą papildys tolesni tyrimai, kuriuos vykdant daugiausia dėmesio bus skiriama žmonių, finansinių ir logistikos tinklų, atsakingų už neteisėtą įprastinių ginklų perdavimą, nustatymui.

2. Išsamus projekto aprašymas pateikiamas šio sprendimo priede.

2 straipsnis

1. Už šio sprendimo įgyvendinimą yra atsakingas Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis).

2. 1 straipsnyje nurodyto projekto techninį įgyvendinimą vykdo bendrovė „Conflict Armament Research Ltd.“ (CAR).

3. CAR atlieka savo užduotis vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Tuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis su CAR sudaro būtinus susitarimus.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodytam projektui įgyvendinti skiriama finansinė orientacinė suma yra 6 200 000 EUR. Bendra biudžeto sąmata visam projektui yra 8 806 101,20 EUR; ši suma skiriama pasitelkiant bendrą CAR ir Vokietijos federalinės užsienio reikalų ministerijos finansavimą.

2. Iš 1 dalyje nustatytos sumos finansuojamos išlaidos tvarkomos laikantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.

3. Komisija prižiūri, kad 1 dalyje nurodyta finansinė orientacinė suma būtų tinkamai tvarkoma. Tuo tikslu ji sudaro būtiną susitarimą su CAR. Tame susitarime nustatoma, kad CAR turi užtikrinti Sąjungos įnašo matomumą, proporcingą jo dydžiui.

4. Įsigaliojus šiam sprendimui, Komisija stengiasi kuo greičiau sudaryti 3 dalyje nurodytą susitarimą. Ji informuoja Tarybą apie bet kokius sunkumus, kurie kyla to proceso metu, ir praneša to susitarimo sudarymo datą.

4 straipsnis

1. Vyriausiasis įgaliotinis teikia Tarybai šio sprendimo įgyvendinimo ataskaitas, grindžiamas reguliariai kas ketvirtį CAR rengiamomis aprašomosiomis ataskaitomis. Tos ataskaitos yra Tarybos atliekamo įvertinimo pagrindas. Siekiant padėti Tarybai vykdyti šio sprendimo taikymo rezultatų vertinimą, projekto vertinimą atlieka išorės subjektas.

2. Komisija teikia ataskaitas, susijusias su 1 straipsnyje nurodyto projekto finansiniais aspektais.

5 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

2. Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 36 mėnesiams nuo 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto susitarimo sudarymo dienos. Tačiau jei per tą laikotarpį susitarimas nesudaromas, šis sprendimas nustoja galioti praėjus šešiems mėnesiams nuo jo įsigaliojimo dienos.

Priimta Briuselyje 2023 m. vasario 20 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
J. BORRELL FONTELLES

PRIEDAS

PROJEKTO DOKUMENTAS

Veiksmas, kuriuo remiamas visuotinis ataskaitų dėl neteisėtų įprastinių ginklų ir šaudmenų teikimo mechanizmas siekiant sumažinti jų nukreipimo ir neteisėto perdavimo riziką

(*iTrace* V)

Visuotinis ataskaitų dėl įprastinių ginklų ir jų šaudmenų teikimo mechanizmas *iTrace*

1. **Bendra informacija ir pagal BUSP teikiamos paramos tikslingumo paaiškinimas**

1.1. Šis sprendimas grindžiamas keliais iš eilės priimtais Tarybos sprendimais dėl kovos su įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimo bei neteisėtos prekybos jais destabilizuojančiu poveikiu konfliktų paveiktose vietovėse, visų pirma sprendimais 2013/698/BUSP, (BUSP) 2015/1908, (BUSP) 2017/2283 ir (BUSP) 2019/2191, kuriais nustatytas visuotinis ataskaitų dėl neteisėtų įprastinių ginklų ir jų šaudmenų teikimo mechanizmas *iTrace* ir sustiprintas jo veikimas.

Neteisėtas įprastinių ginklų ir jų šaudmenų platinimas – vienas iš pagrindinių valstybės stabilumui kenkiančių ir konfliktus aštrinančių veiksnių, keliantis rimtą grėsmę taikai ir saugumui. Kaip tvirtinama ES ŠLG strategijoje, neteisėti šaunamieji ginklai ir ŠLG toliau prisideda prie nestabilumo ir smurto Sąjungoje, artimiausiose jos kaimyninėse šalyse ir likusioje pasaulio dalyje. Neteisėti šaulių ginklai kursto pasaulinį terorizmą ir konfliktus, trukdo Sąjungos vystymuisi ir krizių valdymui, humanitarinės pagalbos ir stabilizavimo pastangoms kai kuriose Sąjungos kaimyninėse ir Afrikos šalyse. Sąjungos teritorijoje neteisėti šaunamieji ginklai turi aiškų poveikį vidaus saugumui, nes skatina organizuotą nusikalstamumą ir jais naudojasi teroristai, rengdami išpuolius Europos teritorijoje. Neseniai Afganistane, Irake, Jemene, Libijoje, Magribe, Sirijoje, Ukrainoje ir kitose konfliktų paveiktose vietovėse prie Sąjungos išorės sienų pagal projektą *iTrace* atliktų tyrimų rezultatai patvirtina ES ŠLG strategijos teiginius.

Vykdant veiklą pagal Sprendimą (BUSP) 2019/2191 patvirtinta, kad mechanizmas *iTrace* yra visuotinės ginklų stebėsenos konfliktų paveiktose vietovėse iniciatyva. Projektas *iTrace* įgyvendinamas daugiau kaip 40 konfliktų paveiktų valstybių, įskaitant valstybes Afrikoje, Artimuosiuose Rytuose, Centrinėje Azijoje ir Pietryčių Azijoje, o jį įgyvendinant sukurta didžiausia pasaulyje vieša duomenų apie nukreiptus įprastinius ginklus ir jų šaudmenis saugykla, kad būtų remiamos valstybių pastangos nustatyti nukreipimo atvejus ir į juos reaguoti laikantis Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP (konsoliduota redakcija) 7 kriterijaus ir SPG 11 straipsniu prisiimtų įsipareigojimų. Pagal jį numatyta galimybė teikti tikslias ataskaitas dėl ginklų ir jų šaudmenų nukreipimo ginkluotosioms sukilėlių ir teroristų pajėgoms, kurios kelia grėsmę Sąjungos saugumui, įskaitant „Islamiškojo Magribo Al Kaidą“ ir „Da'esh“ / „Islamo valstybę“, ir juo valstybių narių eksporto kontrolės institucijos konfidencialiai ir greitai perspėjamos apie nukreipimo po eksporto riziką; juo ES delegacijoms ir valstybių narių diplomatinėms atstovybėms, veikiančioms konfliktų paveiktuose regionuose, tikruoju laiku teikiama labai svarbi informacija apie neteisėtą prekybą ginklais ir konfliktų dinamiką. Juo kuo dažniau nešališkos ir atsakingos pasaulinės žiniasklaidos priemonėmis informuojama apie ginklų kontrolę ir kovos su nukreipimu priemones.

1.2. Tačiau įgyvendinant projektą *iTrace* valstybės narės nuolat prašo rengti tiesioginius, betarpiškus informacinius pranešimus nacionalinėms ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms (įskaitant dažnus apsilankymus sostinėse, visų pirma atlaisvinus dėl COVID-19 nustatytus kelionių apribojimus) ir dvišaliu pagrindu skirti daugiau išteklių valstybių narių ginklų eksporto kontrolės politikos formuotojams.

Todėl šiuo sprendimu siekiama tęsti ir stiprinti pagal Sprendimą (BUSP) 2019/2191 vykdomo projekto darbą, toliau teikiant Sąjungos politikos formuotojams, ginklų kontrolės ekspertams ir ginklų eksporto kontrolės pareigūnams skirtą sistemingai renkamą aktualią informaciją, kurią jie galėtų panaudoti rengdami veiksmingas, įrodymais grindžiamas kovos su įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimu ir neteisėtu plitimu strategijas, siekiant padidinti tarptautinį ir regioninį saugumą. Taigi, jiems bus toliau teikiama parama, kad sėkminga reagavimo strategija būtų suderinta su adekvačiais prevenciniais veiksmais siekiant spręsti neteisėtos pasiūlos ir paklausos problemą ir užtikrinti veiksmingą įprastinių ginklų kontrolę trečiosiose valstybėse.

1.3. Šiame sprendime numatyta toliau prižiūrėti viešai prieinamą visuotinę ataskaitų dėl ginklų teikimo sistemą *iTrace* ir dar labiau sustiprinti jos veikimą. Sprendime (BUSP) 2019/2191 išvardyti projektai bus sustiprinti rengiant: 1) dažnesnes ir ilgesnes misijas, skirtas duomenims apie neteisėtų įprastinių ginklų tiekimą į konfliktų paveiktus regionus rinkti; 2) konkretiems poreikiams pritaikytus paramos paketus valstybėms narėms, kurie apimtų tiesiogines konsultacijas, užsakytus duomenis ir dokumentus, visą parą veikiančią pagalbos tarnybą ir patikros po išsiuntimo užduotis ir 3) konfliktų paveiktų valstybių nacionalinių institucijų darbuotojų mokymą ir vykdant mentorystės veiklą, siekiant užtikrinti neteisėtų įprastinių ginklų, kurie buvo rasti arba konfiskuoti jų jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje, atsekamumą, stiprinti kovos su nukreipimu gebėjimus, įskaitant atsekamumo gebėjimus pagal Tarptautinį sekimo dokumentą (TSD), stiprinti ginklų valdymą, įskaitant jų registravimą, ir didinti *iTrace* duomenų rinkimą.

2. **Bendri tikslai**

Taikant toliau apibūdintą mechanizmą bus toliau remiamos tarptautinės bendruomenės pastangos kovoti su destabilizuojančiu įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimo ir neteisėtos prekybos jais poveikiu. Jį taikant politikos formuotojams, ginklų kontrolės ekspertams ir ginklų eksporto kontrolės pareigūnams bus toliau teikiama aktuali informacija, kurią jie galės panaudoti rengdami veiksmingas, įrodymais grindžiamas kovos su įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimu ir neteisėtu plitimu strategijas, siekiant padidinti tarptautinį ir regioninį saugumą. Konkrečiai, įgyvendinant veiksmą bus:

a) teikiama konkreti informacija apie įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimą bei neteisėtą prekybą jais siekiant remti veiksmingą Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944 (konsoliduota redakcija), Sutarties dėl prekybos ginklais (SPG), JT neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais veiksmų programos ir Tarptautinio sekimo dokumento (TSD) įgyvendinimą;

b) teikiama konkretiems poreikiams pritaikyta parama valstybėms narėms siekiant padėti įvertinti ir sumažinti nukreipimo riziką;

c) atskleidžiami įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimo į konfliktų paveiktus regionus arba tarptautinėms teroristų organizacijoms maršrutai bei šiame procese dalyvaujantys subjektai ir teikiami įrodymai apie grupes ir asmenis, dalyvaujančius neteisėtoje prekyboje, siekiant remti nacionalinius teismo procesus;

d) stiprinamas atitinkamų JT organų, misijų ir kitų tarptautinių organizacijų bendradarbiavimas atsekant įprastinius ginklus bei jų šaudmenis ir tiesiogiai teikiant informaciją, kuria būtų remiami esami stebėsenos mechanizmai, įskaitant Interpolo duomenų apie neteisėtus ginklus ir jų sekimo valdymo sistemą (iARMS) ir Europolą, pastarasis 2019 m. su bendrove „Conflict Armament Research Ltd.“ (CAR) sudarė keitimosi informacija susitarimo memorandumą;

e) teikiama atitinkama informacija, kad būtų nustatytos prioritetinės tarptautinio ir regioninio bendradarbiavimo ir pagalbos sritys siekiant veiksmingai kovoti su įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimu ir neteisėta prekyba jais, pavyzdžiui, finansavimas projektams, susijusiems su atsargų saugumu ir (arba) sienų valdymu,

f) sukurtas mechanizmas, skirtas padėti stebėti SPG įgyvendinimą, konkrečiai išsiaiškinti perduotų įprastinių ginklų nukreipimo atvejus ir padėti vyriausybėms įvertinti nukreipimo riziką prieš eksportuojant įprastinius ginklus, visų pirma riziką, susijusią su nukreipimu priimančiojoje šalyje arba pakartotiniu eksportu nepageidaujamomis sąlygomis, ir

g) reaguojant į kintančias grėsmes Sąjungos saugumui, didinami CAR pajėgumai dokumentuoti, atsekti ir analizuoti karinėje įrangoje rastų komponentų saugojimo grandinę ir pranešti apie šias išvadas valstybėms narėms ir ES institucijoms bei agentūroms.

3. **Ilgalaikis projekto tvarumas ir rezultatai**

Įgyvendinant veiksmą bus sukurta patvari įprastinių ginklų ir jų šaudmenų neteisėto plitimo nuolatinės stebėsenos sistema. Šiuo veiksmu tikimasi gerokai padidinti turimos informacijos apie ginklus kiekį ir intensyviai remti tikslingą veiksmingos įprastinių ginklų kontrolės ir ginklų eksporto kontrolės politikos, įskaitant sankcijų režimus, plėtojimą. Konkrečiai, įgyvendinant projektą bus:

a) toliau pildoma informacijos valdymo sistema *iTrace*, kuria bus užtikrintas ilgalaikis duomenų apie neteisėtus įprastinius ginklus rinkimas ir analizė;

b) įprastinių ginklų kontrolės politikos formuotojams ir tos srities ekspertams bus suteikta priemonė, kad jie galėtų nustatyti veiksmingesnes strategijas ir prioritetines pagalbos bei bendradarbiavimo sritis (pvz., nustatant subregioninius ar regioninius bendradarbiavimo, veiksmų koordinavimo ir dalijimosi informacija mechanizmus, kuriuos reikia sukurti ar sustiprinti, nustatant nesaugias nacionalines ginklų atsargas, netinkamą inventoriaus tvarkymą, neteisėto perdavimo maršrutus, sankcijų pažeidimus, silpną sienų kontrolę ir nepakankamus teisėsaugos gebėjimus);

c) išlaikytas jam būdingas lankstumas, kad būtų galima rengti politikai formuoti aktualią informaciją nepriklausomai nuo greitai kintančių poreikių politikos srityje;

d) iš esmės padidintas tarptautinių ginklų stebėsenos organizacijų ir asmenų veiklos efektyvumas užtikrinant nuolat didėjančios aprėpties dalijimosi informacija mechanizmą ir techninę pagalbą bei paramą pajėgumų stiprinimui ir

e) stiprinami tvarūs nacionaliniai gebėjimai konfliktų paveiktose valstybėse siekiant identifikuoti bei atsekti neteisėtus įprastinius ginklus ir veiksmingiau dalyvauti tarptautiniuose ginklų kontrolės ir teisėsaugos procesuose.

4. **Veiksmo aprašymas**

4.1. *projektas. Ginklų identifikavimo ir atsekimo techninių pajėgumų stiprinimas.*

4.1.1. Projekto tikslas

Įgyvendinant *iTrace* mokymo ir kuravimo programas, nacionalinės valdžios institucijos konfliktų paveiktose valstybėse informuojamos apie metodus ir joms suteikiama įgūdžių, susijusių su savarankišku įprastinių ginklų nukreipimo atvejų nustatymu ir reagavimu į juos. Mokymu siekiama stiprinti įprastinių ginklų identifikavimo ir atsekamumo gebėjimus, kurių dažnai neturima, o vykdant kuravimo veiklą pagal projektą *iTrace* darbuotojams sudaromos galimybės tikruoju laiku nustatyti esminius gebėjimų trūkumus ir nedelsiant parengti sprendimus tokiems trūkumams pašalinti. Be to, vykdant *iTrace* mokymo ir kuravimo programas bus sutvirtinti projekto *iTrace* ir nacionalinių valdžios institucijų ryšiai, o vietos tyrimų grupėms bus suteikta didesnė prieiga prie konfiskuotų ir atgautų įprastinių ginklų, taigi, bus išplėsta *iTrace* duomenų rinkimo, analizės ir ataskaitų teikimo aprėptis.

4.1.2. Nauda ES ginklų kontrolės iniciatyvoms

iTrace mokymo ir kuravimo programos atitinka ES ŠLG strategijoje numatytus veiksmus – remti nacionalinius gebėjimus „stebėti ir sekti nelegalių ŠLG ir šaudmenų kilmę konfliktų zonose“ – ir tiesiogiai bei netiesiogiai stiprinti įvairias valstybių narių remiamas ginklų kontrolės iniciatyvas. Tiesioginis poveikis apima, be kita ko, paramą nacionalinėms teisėsaugos institucijoms atsekant šaulių ir lengvuosius ginklus pagal Tarptautinį sekimo dokumentą, nacionalinių gebėjimų rinkti duomenis apie atsektus ginklus pagal darnaus vystymosi tikslo (DVT) 16.4.2 rodiklį stiprinimą ir paramą valstybių narių inicijuotoms ginklų ir šaudmenų valdymo programoms. Netiesioginis poveikis apima, be kita ko, vietoje surinktos informacijos grįžtamąjį teikimą, pavyzdžiui, valstybių narių perspėjimą apie valstybėse partnerėse kilusią nukreipimo riziką, nukreipimo iš nacionalinių atsargų nustatymą ir šios informacijos teikimą įgyvendinant Sąjungos remiamas fizinio saugumo ir atsargų valdymo (FSAV) programas.

4.1.3. Pagal projektą vykdoma veikla

CAR Techninės paramos padalinys (TPP) vykdo mokymo ir mentorystės veiklą, skirtą konfliktų paveiktų valstybių, kuriose įgyvendinamas projektas *iTrace*, nacionalinėms institucijoms. Ši mokymo ir mentorystės veikla skirta tam, kad būtų skatinamos nacionalinės kovos su nukreipimu iniciatyvos, apimančios įvairias sritis, teikiant apmokymus ir stiprinant pajėgumus, kiek tai susiję su konfiskuotų ir paimtų įprastinių ginklų atsekimu, žymėjimu ir registravimu laikantis TSD nustatytų procedūrų, taip pat su FSAV vertinimais, kurių paskirtis – nustatyti ir mažinti nukreipimo riziką ten, kur ji kyla. CAR suteiks specializuotą, poreikių įvertinimu grindžiamą mokymą apie visą pirmiau išvardytą veiklą vietos partneriams ir prireikus taikos paramos darbuotojams, įskaitant JT ir ES misijas ir JT sankcijų vykdymo stebėjimo grupes / komitetus. Šiuo atžvilgiu projektu *iTrace* bus toliau tiesiogiai reaguojama į 2018 m. ES ŠLG strategijoje nurodytą veiksmą, pagal kurį ES raginama remti „JT specialistų grupių, kurios stebi ginklų embargą, darbą“ ir apsvarstyti „būdus, kaip sudaryti geresnes sąlygas susipažinti su jų išvadomis dėl nukreipimo ir neteisėtų šaunamųjų ginklų bei ŠLG vykdant ginklų eksporto kontrolę“. Mokymas pagal projektą *iTrace* bus grindžiamas įvairiomis paslaugomis, kurias CAR teikia nuo 2014 m. ir kurios, kaip pasirodė, yra itin svarbios siekiant remti vietos partnerius konfliktų paveiktose valstybėse, padėti JT komitetams, taip pat siekiant užtikrinti didesnę prieigą *iTrace* vietos tyrimų grupėms. Projekto vietos tyrimų grupių ir TPP darbuotojai bus siunčiami teikti vis labiau techninio pobūdžio apmokymus, kurie apims:

a) įvadą į duomenų apie įprastinius ginklus rinkimą, nurodant konkrečius atvejus;

b) pagrindinius įprastinių ginklų identifikavimo ir veiksmingo dokumentavimo metodus;

c) įrodymų rinkimo standartines veiklos procedūras ir įrodymų saugojimo grandinę;

d) plataus masto, regioninių ir tarptautinių tyrimų reikalavimus;

e) Tarptautinio sekimo dokumento įgyvendinimą; kai tinkama, valstybių partnerių institucijos bus apmokytos inicijuoti atsekamumo prašymus ir raginamos tai daryti;

f) tarptautinį ginklų atsekimą ir ginklų atsekimo sistemas (visų pirma Interpolo ir Europolo);didžiųjų duomenų panaudojimą ir tendencijų analizę ir

g) (tarptautinės) techninės pagalbos būdus ir teisėsaugos įsikišimą.

Ta veikla bus vykdoma kartu su *iTrace* tyrimais vietoje, įskaitant jungtinius tyrimus (mentorystę) kartu su nacionalinėmis valdžios institucijomis. Ji taip pat apims CAR darbuotojų, kurių reikia mokymo ir mentorystės veiklai vykdyti, nuolatinį mokymą ir pakartotinį sertifikavimą.

4.1.4. Projekto rezultatai

Įgyvendinant projektą:

a) nacionalinės institucijos bus paskatintos suteikti didesnę prieigą *iTrace* vietos tyrimų grupėms – taip būtų reaguojama į pakartotinius *iTrace* grupėms skirtus raginimus teikti techninę pagalbą ir jungtinių tyrimų pajėgumus ir atsižvelgti į pagausėjusių *iTrace* duomenų rinkimą;

b) pajėgumų stiprinimo srityje bus suteikta konkreti parama toms nacionalinėms vyriausybėms, kurios patiria įprastinių ginklų nukreipimo pasekmes ir kurioms trūksta priemonių nukreiptiems įprastiniams ginklams identifikuoti ir apie juos pranešti; tai dažnai sudaro sąlygas užtikrinti veiksmingesnį įprastinių ginklų valdymą valstybėje ir tuo pačiu remiamas SPG, TSD, JT veiksmų programos ir DVT 16.4.2 uždavinio įgyvendinimas, taip pat FSAV programavimas ir ryšių palaikymas su tarptautinėmis teisėsaugos įstaigomis, įskaitant Interpolą (iARMS) ir Europolą;

c) bus remiamas tvirtesnis dialogas, visų pirma bus nustatomi pagrindiniai suinteresuotieji subjektai kitoms ES remiamoms iniciatyvoms (pvz., ES misijų santykiai su priimančiosios šalies vyriausybėmis) ir postūmį suteikiančioms iniciatyvoms, tokioms kaip FSAV programavimas (pvz., Sąjungos remiami atsargų valdymo projektai).

4.1.5. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Iki 40 mokymų vietoje ir mentorystės apsilankymų akcentuojant pakartotinius apsilankymus, kuriais remiamos nacionalinių institucijų pastangos stiprinti atsekimo pajėgumus.

Projektas bus įgyvendinamas visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.1.6. Projekto naudos gavėjai

iTrace mokymo ir mentorystės veikla duos tiesioginės naudos nacionaliniams suinteresuotiesiems subjektams konfliktų paveiktose valstybėse, įskaitant teisėsaugos įstaigas ir prokuratūras. Programa bus netiesiogiai remiami šalių dialogai su Sąjungos finansuojamomis ir kitomis ginklų kontrolės iniciatyvomis skatinant naudoti tarptautinius atsekimo mechanizmus (įskaitant Interpolo sistemą iARMS ir Europolą) ir sudarant palankesnes sąlygas bendradarbiauti su Sąjungos remiamais atsargų valdymo projektais bei kitais ŠLG kontrolės projektais.

4.2. *projektas. Palaikyti iTrace sistemą tikruoju laiku įkeliant dokumentinius įrodymus apie įprastinių ginklų ir šaudmenų nukreipimą bei neteisėtą prekybą jais ir kitą svarbią informaciją.*

4.2.1. Projekto tikslas

Įgyvendinant projektą bus remiami įprastinių ginklų ir šaudmenų, platinamų nuo konfliktų nukentėjusiose teritorijose, tyrimai vietoje. Projekte prioritetas bus teikiamas ypatingą susirūpinimą valstybėms narėms keliančioms valstybėms, įskaitant, *inter alia*, Afganistaną, Iraką, Jemeną, Libiją, Malį, Pietų Sudaną, Siriją, Somalį ir Ukrainą. Šie tyrimai vietoje suteiks konkrečių įrodymų apie sukilėlių ir teroristų pajėgoms nukreiptus įprastinius ginklus – kitu atveju tokie įrodymai išorės stebėtojams (įskaitant ginklus eksportuojančias ES valstybes nares) būtų nematomi. CAR prašys išankstinio ES įprastinės ginkluotės eksporto (COARM) darbo grupės patvirtinimo prieš pradėdama didelio masto veiklą visose valstybėse, kuriose anksčiau nebuvo atliekami *iTrace* tyrimai vietoje arba nebuvo įgyvendinamos *iTrace* mokymo ir mentorystės programos.

Naudodama naujas technologijas ir pažangius kriminalistikos metodus, CAR vykdys įvairią veiklą vietoje, įskaitant patobulintą fotografinį dokumentavimą, kriminalistinius tyrimus ir ištrintų žymų atkūrimą. CAR įrodė, kad šiais metodais galima atskleisti atsekamą informaciją ant ginklų, šaudmenų ir susijusių reikmenų, kurių anksčiau nebuvo galima atsekti; tokiu būdu sudaromos galimybės ištirti vis įvairesnius neteisėtus reikmenis, kurių identifikavimo informacija buvo pašalinta siekiant nuslėpti kilmę.

Dėl gautų duomenų bus pagerintas bendras valstybių narių supratimas apie nukreipimą ir neteisėtus perdavimus, metodus, kuriuos neteisėtą prekybą vykdantys asmenys naudoja jiems nuslėpti, taip pat bus gerokai padidinti jų pajėgumai suardyti neteisėtą prekybą.

4.2.2. Nauda ES ginklų kontrolės iniciatyvoms

Mechanizmo *iTrace* tyrimai vietoje yra dinamiškas atskaitos taškas, kiek tai susiję su nukreiptais įprastiniais ginklais konfliktų paveiktose valstybėse. Remiantis šiuo atskaitos tašku nuolat vertinamas susitarimų dėl ginklų kontrolės, kuriuos valstybės narės yra įsipareigojusios įgyvendinti, įskaitant, *inter alia*: Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP (konsoliduota redakcija), SPG, JT veiksmų programą, taip pat 2018 m. ES ŠLG strategijos veiksmingumas. Išsamus konflikto zonų ginklų dokumentavimas taip pat yra pagrindas siekiant vykdyti formalų įprastinių ginklų atsekimą ir nuodugnius tyrimus, susijusius su konfliktų finansavimu ir ginklų tiekimo tinklais.

4.2.3. Pagal projektą vykdoma veikla

Įgyvendinant šį projektą bus vykdoma tokia veikla:

a) kvalifikuotų ginklų ekspertų dislokavimas siekiant atlikti neteisėtų įprastinių ginklų ir jų šaudmenų, paimtų konfliktų paveiktose valstybėse, analizę vietoje;

b) dokumentuotų įrodymų apie įprastinius ginklus, jų šaudmenis ir jų naudotojus, įskaitant, *inter alia*, ginklų, jų sudedamųjų dalių ir vidaus bei išorės ženklinimo fotografinį dokumentavimą, kriminalistinius tyrimus ir ištrintų ginklų žymų atkūrimą, pakuotes, susijusius transportavimo dokumentus, ir kartu tyrimų vietoje rezultatų (naudotojai, tiekėjai ir perdavimo maršrutai) analizė, peržiūra ir tikrinimas;

c) visų surinktų ir peržiūrėtų įrodymų įkėlimas į *iTrace* informacijos valdymo sistemą ir, patikrinus, į *iTrace* internetinį kartografinio atvaizdavimo portalą;

d) vietos partnerių nustatymas ir parama jiems, kad siūlomo veiksmo įgyvendinimo laikotarpiu ir vėliau būtų užtikrintas nepertraukiamas *iTrace* reikalingų duomenų rinkimas;

e) tolesnis ryšių palaikymas su ES vyriausybėmis, siekiant iš anksto nustatyti nacionalinius kontaktinius punktus ir koordinavimo mechanizmą, kad būtų patikslinta CAR vykdomų tyrimų aprėptis ir sumažinti galimi interesų konfliktai prieš jai atliekant tyrimus.

Projektas bus įgyvendinamas palaipsniui visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.2.4. Projekto rezultatai

Įgyvendinant projektą:

a) bus *in situ* dokumentuojami daiktiniai įrodymai apie nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus įprastinius ginklus ir jų šaudmenis konfliktų paveiktuose regionuose;

b) bus tikrinami ir nagrinėjami neteisėtos prekybos atvejai remiantis CAR, organizacijų, sudariusių nuolatinius susitarimus su CAR dėl dalijimosi informacija, ir atitinkamai kitų organizacijų surinktais įrodymais apie nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus įprastinius ginklus ir jų šaudmenis visuose regionuose;

c) bus teikiami konkretūs vaizdiniai ir daiktiniai įrodymai apie nukreiptus arba neteisėtai perkamus ar parduodamus įprastinius ginklus ir jų šaudmenis, įskaitant objektų nuotraukas, jų komponentus, serijos numerius, gamyklos ženklinimą, dėžes, pakuočių sąrašus, transportavimo dokumentus ir galutinio naudotojo dokumentaciją, taip pat informaciją, gautą atlikus kriminalistinius tyrimus ir ištrintų žymų atkūrimą;

d) bus rengiamos tekstinės ataskaitos apie neteisėtą veiklą, įskaitant neteisėtos prekybos maršrutus, subjektus ir finansinius bei paramos tinklus, susijusius su nukreipimu arba neteisėtai perdavimais, ir papildomų veiksnių vertinimai (įskaitant neveiksmingą atsargų valdymą bei saugumą ir sąmoningai valstybės lygmeniu organizuotus neteisėto tiekimo tinklus);

e) pirmiau nurodyti įrodymai bus įkeliami į *iTrace* informacijos valdymo sistemą ir susijusias priemones.

4.2.5. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Iki 75 dislokavimo veiksmų vietoje (įskaitant dislokavimo pratęsimą, jei reikia) per ketverių metų laikotarpį, siekiant surinkti įrodymus, kuriuos būtų galima įkelti į *iTrace* informacijos valdymo sistemą ir internetinį kartografinio atvaizdavimo portalą.

Projektas bus įgyvendinamas visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.2.6. Projekto naudos gavėjai

Mechanizmas *iTrace* toliau teiks vis išsamesnę informaciją, kuri bus aiškiai skirta visų pirma ES šalių nacionalinės ginklų kontrolės politikos formuotojams ir ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms, taip pat ES institucijoms, agentūroms ir misijoms. Tie ES naudos gavėjai per *iTrace* suteikiamas saugias stacionarias ir mobiliąsias platformas taip pat turės prieigą prie konfidencialios informacijos.

Vieša informacija toliau bus prieinama ir visiems ES naudos gavėjams, taip pat ES nepriklausančių šalių naudos gavėjams, pavyzdžiui, ginklų kontrolės politikos formuotojams ir ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms trečiosiose valstybėse, taip pat nevyriausybinėms tyrimų organizacijoms, teisių gynimo organizacijoms ir tarptautinei naujienų žiniasklaidai.

4.3. *projektas. Individualiai pritaikyta parama valstybių narių ginklų eksporto kontrolės institucijoms, ginklų kontrolės politikos formuotojams ir susijusiems suinteresuotiesiems subjektams.*

4.3.1. Projekto tikslas

Šiuo projektu valstybėms narėms, ginklų eksporto kontrolės institucijoms, ginklų kontrolės politikos formuotojams ir susijusiems suinteresuotiesiems subjektams bus teikiama nuosekli dvišalė parama, įskaitant reguliarius tiesioginius vizitus ir ataskaitų pagal pageidavimą teikimą, kuri bus pritaikyta prie jų konkrečių ginklų kontrolės interesų sričių ir informacijos reikalavimų. Valstybių narių nacionalinių ginklų eksporto licencijas išduodančių institucijų teikiama informacija bus tvarkoma su derama pagarba ir konfidencialumu. Be to, CAR toliau palaikys ryšius su įvairiomis trečiųjų valstybių ginklų eksporto licencijas išduodančiomis institucijomis. Šiais santykiais bus remiami keli ypač svarbūs tarptautinių pastangų, dedamų siekiant spręsti įprastinių ginklų nukreipimo ir neteisėtos prekybos jais problemas, aspektai ir bus stiprinamos tarptautinės kovos su nukreipimu priemonės, be kita ko:

a) išsamių duomenų ir įrodymų apie dokumentuotą nukreipimą teikimas ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms ir

b) valstybių narių patikros po išsiuntimo / pristatymo pajėgumų rėmimas arba, oficialiu ES nacionalinių ginklų eksporto licencijas išduodančių institucijų prašymu – aprūpinimas tokiais pajėgumais.

4.3.2. Nauda ES ginklų kontrolės iniciatyvoms

Reguliariais projekto *iTrace* grupės vizitais į valstybių narių sostines sudaromos sąlygos dvišalėms diskusijoms opiais klausimais (t. y. nukreipimas po eksporto), valstybėms narėms suteikiamos galimybės tiesiogiai prisidėti prie projekto *iTrace* ir jo rezultatų (tyrimų krypties bei aprėpties ir ataskaitų teikimo rūšių) ir padedama kurti pasitikėjimo stiprinimo priemones (t. y. *iTrace* „išankstinio pranešimo“ ir „atsakymo teisės“ procesai). Itin svarbu tai, kad *iTrace* informavimo veikla valstybėse narėse sukuria forumą dažnai niuansuotai diskusijai apie nacionalinius iššūkius ir galimybes, susijusius su Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP (konsoliduota redakcija) 7 kriterijumi ir įsipareigojimais pagal SPG 11 straipsnį. Įgyvendinant ankstesnius projektus *iTrace* (I–IV), informavimo vizitai buvo itin svarbūs siekiant geriau suprasti valstybių narių informacijos reikalavimus – tiek bendro pobūdžio (t. y. „kaip vertinate grėsmę, kad ginklai gali patekti į konkretų ginkluoto konflikto teatrą“), tiek būdingus konkrečiai projektui *iTrace* (t. y. „mums reikia rezultatų suvestinių, kurios mus iš karto įspėtų apie kiekvieną *iTrace* vietos grupės dokumentuotą vidaus mastu pagamintą ginklą“).

4.3.3. Pagal projektą vykdoma veikla

Įgyvendinant šį projektą bus vykdoma tokia veikla:

a) į atitinkamas institucijas valstybių narių sostinėse pakartotiniams vizitams bus siunčiamos projekto *iTrace* grupės, kad informuotų apie kovos su nukreipimu klausimus ir supažindintų su savo tyrimų ataskaitomis;

b) toliau tęs veiklą visą parą veikianti pagalbos tarnyba, kuri skubiai konsultuoja kovos su nukreipimu klausimais arba dėl galimai neigiamų tvirtinimų spaudoje, grindžiamų nepatikrinta trečiųjų šalių informacija;

c) bus techniškai prižiūrima, saugoma ir tobulinama visuotinė ataskaitų dėl ginklų teikimo sistema *iTrace*, įskaitant technologinių inovacijų plėtojimą;

d) bus techniškai prižiūrimos valstybių narių ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms skirtos internetinės rezultatų suvestinės, iš kurių bus siunčiamas šifruotų duomenų srautas iš *iTrace* informacijos valdymo sistemos – nustatomos grėsmę keliančios šalys, kurios praeityje užsiėmė įprastinių ginklų nukreipimu, profiliuojamos didelės rizikos paskirties vietos ir tikruoju laiku teikiama informacija apie šalyse pagamintų ginklų nukreipimą, ir

e) *iTrace* vietos tyrimų grupės padės atlikti galutinio naudojimo po pristatymo į valstybes nares patikrinimus (patikras) arba, oficialiu valstybių narių ginklų eksporto licencijas išduodančių institucijų prašymu, atliks tokius patikrinimus (patikras).

Projektas bus įgyvendinamas visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.3.4. Projekto rezultatai

Įgyvendinant projektą:

a) valstybių narių ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms, jų prašymu, bus padedama nustatyti nukreipimo po eksporto atvejus;

b) bus teikiama informacija, kuri valstybių narių ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms padės prieš išduodant eksporto licencijas atlikti nukreipimo rizikos analizę pagal Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP (konsoliduota redakcija) ir SPG;

c) valstybių narių ginklų eksporto licencijas išduodančios institucijos, jų prašymu, bus aprūpinamos patikros po išsiuntimo pajėgumais;

d) valstybių narių ginklų kontrolės politikos formuotojams bus padedama tikruoju laiku teikiant informaciją apie nukreipimo ir neteisėtos prekybos tendencijas siekiant remti nacionalinius veiksmus tarptautiniuose politikos procesuose ir

e) kai taikytina ir valstybių narių nacionalinių teisėsaugos agentūrų prašymu, joms bus padedama atlikti nusikalstamų veikų tyrimus.

4.3.5. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Techniškai prižiūrimos internetinės rezultatų suvestinės, iš kurių valstybių narių nacionalinėms institucijoms bus siunčiamas informacijos srautas iš saugių sistemos *iTrace* dalių. Pagalbos tarnyba, kurioje dirbs projekto *iTrace* darbuotojai, teiks visapusišką paramą valstybių narių ginklų eksporto kontrolės institucijoms ir ginklų kontrolės politikos formuotojams. Atsižvelgiant į prašymus, bus surengta iki 45 vizitų į valstybių narių sostines.

Projektas bus įgyvendinamas visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.3.6. Projekto naudos gavėjai

Visos suinteresuotos valstybės narės, kurių sostinėse bus apsilankyta ir kuriose, jų prašymu, bus vykdomos patikros po išsiuntimo misijos.

4.4. *projektas. Informavimo veikla, politinės rekomendacijos ir veiksmų koordinavimas tarptautiniu mastu*

4.4.1. Projekto tikslas

Įgyvendinant šį projektą, tarptautinę ir nacionalinę politiką formuojantiems asmenims, įprastinių ginklų kontrolės ekspertams ir ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms bus pademonstruota *iTrace* nauda, ja bus naudojamasi ir remiamasi. CAR tai pasieks vykdydama informavimo ir politinių rekomendacijų teikimo veiklą. Šios iniciatyvos taip pat bus skirtos tam, kad būtų toliau koordinuojamas dalijamasis informacija ir kuriamos tvarios partnerystės su asmenimis ir organizacijomis, galinčiais parengti informaciją, kurią galima įkelti į sistemą *iTrace*.

4.4.2. Nauda Sąjungos ginklų kontrolės iniciatyvoms

Projektu įvairiose konferencijose, renginiuose ir procesuose bus demonstruojama Sąjungos parama projektui *iTrace* ir parodytas projekto vaidmuo teikiant konkrečią informaciją, kuria remiamos tarptautinės ginklų kontrolės iniciatyvos. Vienas po kito vykdyti projektai *iTrace* (I–IV) parodė, kad tarptautinei informavimo veiklai ir politiniam angažavimusi tenka itin svarbus vaidmuo: 1) formuojant tarptautinę darbotvarkę, susijusią su tarptautiniais ginklų kontrolės procesais, ir 2) sudarant galimybes ES nepriklausančioms valstybėms bendradarbiauti su projektu *iTrace* ir ES ginklų kontrolės iniciatyvomis platesne prasme.

4.4.3. Pagal projektą vykdoma veikla

Tinkamai atsižvelgiant į poreikį vengti veiklos dubliavimo vykdant kitus veiksmus, pavyzdžiui, informavimo apie SPG srityje, įgyvendinant šį projektą bus vykdoma ši veikla:

a) CAR toliau visapusiškai diplomatiniu požiūriu angažuosis, kad projektas *iTrace* ir jo rezultatai būtų demonstruojami, naudojami ir jais būtų remiamasi, daugiausia dėmesio skiriant: 1) jo teikiamai konkrečiai naudai padedant stebėti SPG, JT veiksmų programos, Tarptautinio sekimo dokumento ir atitinkamų daugiašalių bei regioninių sankcijų režimų, taip pat kitų atitinkamų tarptautinių dokumentų įgyvendinimą; 2) jo naudingumui nustatant prioritetines sritis, kuriose reikia teikti tarptautinę paramą ir bendradarbiauti tarptautiniu mastu, ir 3) jo, kaip rizikos vertinimo profiliavimo mechanizmo, naudingumui ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms ir kitiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams;

b) projekto *iTrace* darbuotojams vykdant veiklą, bus skatinami ir rengiami oficialūs susitarimai dėl dalijimosi informacija, pagal kuriuos būtų galima parengti informaciją, kurią galima įkelti į sistemą *iTrace*, taip pat siekiant padėti politikos formuotojams nustatyti prioritetines sritis, kuriose reikia vesti dialogą, teikti tarptautinę paramą ir bendradarbiauti tarptautiniu mastu, kad būtų tobulinama politika ir praktika.

Projektas bus įgyvendinamas visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.4.4. Projekto rezultatai

Įgyvendinant projektą:

a) nacionalinės ir tarptautinės politikos formuotojams, siekiantiems įgyvendinti įprastinių ginklų kontrolės ir ginklų eksporto kontrolės susitarimus (SPG, JT veiksmų programą ir kitus atitinkamus tarptautinius dokumentus) ir remti jų įgyvendinimą, bus pademonstruotas mechanizmo *iTrace* ir duomenų apie nukreipimą dokumentavimo, rinkimo ir dalijimosi jais koncepcijos naudingumas ir poveikis;

b) bus teikiama atitinkama informacija siekiant padėti politikos formuotojams ir įprastinių ginklų kontrolės ekspertams nustatyti prioritetines sritis, kuriose reikia teikti tarptautinę paramą ir bendradarbiauti tarptautiniu mastu, ir rengti veiksmingas kovos su nukreipimu strategijas;

c) ginklų eksporto licencijas išduodančioms institucijoms bus teikiama išsami informacija apie mechanizmą *iTrace* ir jo naudingumą rizikos vertinimo požiūriu, taip pat sudaryta galimybė toliau teikti grįžtamąją informaciją ir tobulinti sistemą;

d) bus sudarytos palankesnės sąlygos nacionalinėms vyriausybėms ir JT taikos palaikymo ir sankcijų stebėsenos operacijoms dalytis informacija, įskaitant duomenų tvarkymą ir analizę naudojant sistemą *iTrace*;

e) bus sudarytos palankesnės sąlygos besiplečiančios įprastinių ginklų kontrolės ekspertų, kurie dalyvauja atliekant *in situ* įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimo ir neteisėtos prekybos jais atvejų tyrimus, grupės dialogui ir tinklaveikai;

f) visuomenė bus geriau informuojama apie įprastinių ginklų ir jų šaudmenų atsekimą siekiant padėti stebėti SPG, JT veiksmų programos, Tarptautinio sekimo dokumento ir kitų tarptautinių bei regioninių ginklų kontrolės ir ginklų eksporto kontrolės dokumentų įgyvendinimą.

4.4.5. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Projekto *iTrace* darbuotojai vadovaus iki 30 informavimo ir politinių rekomendacijų teikimo veiksmų arba juose dalyvaus. Veikla apims *iTrace* dokumentų pristatymus. Informavimo ir politinių rekomendacijų teikimo veikla bus įtraukta į kas ketvirtį rengiamus aprašomuosius dokumentus.

Projektas bus įgyvendinamas visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.4.6. Projekto naudos gavėjai

Žr. pirmesnį 4.2.6 skirsnį, kuriame pateiktas išsamus naudos gavėjų sąrašas; šio projekto atveju naudos gavėjai yra tie patys.

4.5. *projektas. iTrace mokslinių tyrimų dokumentai*

4.5.1. Projekto tikslas

Įgyvendinant šį projektą bus teikiami pagrindiniai dokumentai siekiant patobulinti politiką ir praktiką, parengti remiantis atliekant tyrimus surinktais duomenimis, kurie pateikti sistemoje *iTrace*. Šiuose dokumentuose bus siekiama akcentuoti konkrečias tarptautiniu mastu rūpimas sritis, įskaitant pagrindinius neteisėtos prekybos įprastiniais ginklais ir šaudmenimis dėsningumus, įprastinių ginklų ir jų šaudmenų, kuriais neteisėtai prekiaujama, pasiskirstymą regione ir prioritetines tarptautinio dėmesio reikalaujančias sritis.

4.5.2. Nauda Sąjungos ginklų kontrolės iniciatyvoms

Projekto *iTrace* politikos dokumentuose tarptautinis dėmesys atkreipiamas visų pirma į ES ginklų kontrolės iniciatyvų visapusiškumą ir valstybių narių prisiimtus įsipareigojimus spręsti klausimus, susijusius su įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimu. Nuo 2013 m. šie dokumentai išsamiai nušviečiami daugelyje svarbiausių pasaulyje naujienų žiniasklaidos priemonių, o tai paskatino vyriausybes, parlamentų narius ir pilietinę visuomenę imtis veiksmų nacionaliniu lygmeniu. Kadangi *iTrace* dokumentuose nebijoma nurodyti ES kilmės neteisėtų įprastinių ginklų, jie demonstruoja progresyvų valstybių narių požiūrį į ginklų kontrolę. Tai, be abejonės, skatina užtikrinti skaidrumą ir plėsti prisijungimą prie daugiašalių nusiginklavimo, ginklų neplatinimo ir ginklų kontrolės sutarčių ir režimų, taip pat skatina visuotinį jų taikymą, kaip raginama 2016 m. Visuotinėje ES strategijoje, t. y. principas „pirmauti rodant pavyzdį“.

4.5.3. Pagal projektą vykdoma veikla

Atliekama išsami analizė, kurios pagrindu bus parengta, peržiūrėta, suredaguota ir paskelbta (be kita ko, prireikus bus spausdinamos popierinės kopijos), taip pat išplatinta iki 20 *iTrace* politikos dokumentų.

4.5.4. Projekto rezultatai

Įgyvendinant projektą:

a) bus parengta iki 20 dokumentų, iš kurių kiekvienas bus skirtas atskiram tarptautiniu mastu rūpimam klausimui;

b) bus užtikrintas *iTrace* politikos dokumentų išplatinimas visoms valstybėms narėms;

c) bus toliau vykdoma tikslinio informavimo strategija, kad būtų užtikrinta kuo didesnė pasaulinio masto aprėptis;

d) bus užtikrintas veiksmo matomumas politikos plotmėje ir tarptautinėje naujienų žiniasklaidoje, *inter alia*, pateikiant itin aktualią informaciją apie neteisėtus įprastinius ginklus; bus atlikta politikai aktuali analizė ir pateiktos rekomendacijos, kuriomis bus remiami šiuo metu vykdomi ginklų kontrolės procesai, ir bus specialiai pritaikyti dokumentai, kad būtų užtikrintas kuo didesnis tarptautinės naujienų žiniasklaidos susidomėjimas.

4.5.5. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Iki 20 internete viešai prieinamų *iTrace* politikos dokumentų, parengtų per visą siūlomo veiksmo įgyvendinimo laikotarpį.

Projektas bus įgyvendinamas visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.5.6. Projekto naudos gavėjai

Žr. pirmesnį 4.2.6 skirsnį, kuriame pateiktas išsamus naudos gavėjų sąrašas; šio projekto atveju naudos gavėjai yra tie patys.

4.6. *projektas. Įprastinių ginklų ir šaudmenų atsekamumas ir sustiprinti tyrimai*

4.6.1. Projekto tikslas

Pagal šį projektą bus toliau siunčiami oficialūs atsekamumo prašymai nacionalinėms vyriausybėms dėl neteisėtų įprastinių ginklų ir jų šaudmenų – atsakymuose į juos pateikiama išsami informacija apie jų tiekimo grandines ir nurodoma vieta bei aplinkybės, kurioje (kuriomis) jie buvo nukreipti leidimo neturintiems naudotojams. Šia veikla siekiama sukurti įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimui taikytinus mechanizmus, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį ir padedant eksportuojančioms valstybėms, visų pirma valstybių narių ginklų eksporto kontrolės institucijoms. Vykdant atsekamumo veiklą gaunama išsami informacija apie neteisėtus įprastinių ginklų tiekimo tinklus, nustatomi pakartotinio perdavimo neturint leidimo atvejai, kuriais pažeidžiami susitarimai su galutiniais naudotojais, atkreipiamas dėmesys į JT ir Sąjungos ginklų embargo pažeidimus, o valstybės įspėjamos apie nukreipimo po eksporto atvejus. Visų pirma, kadangi nacionalinės vyriausybės pačios teikia atsekamumo informaciją, atsekamumo procesas yra vienas iš pagrindų, kuriais remiantis formuojama ginklų kontrolės politika.

4.6.2. Nauda Sąjungos ginklų kontrolės iniciatyvoms

Atsekamumo prašymai sudarė sąlygas projektu *iTrace* prisidėti remiant įvairius valstybių narių (ir Sąjungai nepriklausančių valstybių) teisėsaugos srities intervencinius veiksmus, įskaitant asmenų, užsiimančių neteisėta įprastinių ginklų ir jų šaudmenų bei susijusių reikmenų prekyba, baudžiamąjį persekiojimą ir nuteisimą.

Be to, atsekamumo prašymais valstybės narės įspėjamos apie nukreipimo po eksporto atvejus, nes juose pateikiama itin svarbi informacija, padedanti veiksmingai atlikti ginklų eksporto licencijų išdavimo rizikos vertinimus. Pagal patį projektą *iTrace* tiesiogiai teikiama informacija siekiant padėti valstybėms narėms įgyvendinti Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP (konsoliduota redakcija) 7 kriterijų ir SPG 11 straipsnį. Pagal informaciją, gaunamą vykdant atsekamumo procesą, taip pat nustatomi leidimo neturintys galutiniai naudotojai, įprastinių ginklų nukreipimo subjektai, neteisėtos tiekimo grandinės šalys ir neteisėti finansininkai, teikiant valstybėms narėms itin svarbius eksporto rizikos profiliavimo duomenis.

4.6.3. Pagal projektą vykdoma veikla

Nuolatinis atsekamumo prašymų srautas, taip pat susijusi komunikacija ir tolesni tyrimai per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį. CAR atliks mokslinius tyrimus besiformuojančių technologijų srityje ir jas kurs, kad būtų užtikrintas geresnis atsekamumas siekiant remti šią veiklą.

4.6.4. Projekto rezultatai

Įgyvendinant projektą:

a) bus atsekami neteisėti įprastiniai ginklai ir jų šaudmenys – jie konfliktų paveiktose vietovėse randami kaip niekada dažnai. Mechanizmo *iTrace* III taikymo laikotarpiu (po išsamių konsultacijų su valstybėmis narėmis) patikslinus CAR standartines veiklos procedūras (SVP) bus užtikrinta, kad CAR Atsekamumo padalinio surinktą informaciją, prieš ją paskelbiant, peržiūrėtų nacionalinės vyriausybės ir kad ji būtų įtraukta į didžiausią duomenų apie atsektus konflikto zonų ginklus saugyklą pasaulyje;

b) CAR Sustiprintų tyrimų padalinys (EIU) pasinaudos informacija, surinkta atsekus neteisėtus įprastinius ginklus ir jų šaudmenis, kad rastų tikslesnius atsakymus į su nukreipimu susijusius klausimus: „kas, kodėl, ką, kada ir kaip“, vykdydamas tiekimo grandinės kartografinį atvaizdavimą, kuriame daugiausia dėmesio bus skiriama trims tyrimų ramsčiams: žmogiškiesiems tinklams, neteisėtų ginklų finansavimui ir tiekimo logistikai. EIU yra dislokuojamas visame pasaulyje ir sieks gauti neviešus parodymus, finansinę informaciją ir dokumentus tiek konfliktų vietovėse, tiek už jų ribų, ir

c) galiausiai CAR suteiks politikos formuotojams įvairių naujų galimybių spręsti klausimus, susijusius su neteisėtu įprastinių ginklų ir jų šaudmenų perdavimu ir už juos atsakingais finansiniais ir logistiniais tinklais – tokias priemones kaip ginklų embargai ir tiesioginė eksporto kontrolė papildant „tinklų išardymo“ galimybėmis, pradedant išsamiais bankininkystės srities patikrinimais ir baigiant tiksliniais konteinerių patikrinimais bei įspėjimais apie prekybos tarpininkus.

4.6.5. Projekto įgyvendinimo rodikliai

Atsekamumo prašymų kiekis ir sėkmingumas bus reguliariai registruojami ir vertinami per visą veiksmo įgyvendinimo laikotarpį.

Projektas bus įgyvendinamas visą trejų metų projekto *iTrace* vykdymo laikotarpį.

4.6.6. Projekto naudos gavėjai

Žr. pirmesnį 4.2.6 skirsnį, kuriame pateiktas išsamus naudos gavėjų sąrašas; šio projekto atveju naudos gavėjai yra tie patys.

5. **Vietos**

Įgyvendinant 1, 2 ir 6 projektus reikės konfliktų paveiktuose regionuose dislokuoti daug įprastinės ginkluotės ekspertų. Kiekvienas tokio dislokavimo atvejis bus vertinamas atskirai, atsižvelgiant į saugumą, prieinamumą ir galimybes gauti informaciją. CAR jau yra užmezgusi ryšius arba vykdo projektus daugelyje atitinkamų valstybių. 3 projektas bus vykdomas valstybių narių sostinėse (atsižvelgiant į valstybių narių poreikius, bus vykdomos ir kitos kelionės valstybių viduje). 4 projektas bus įgyvendinamas tarptautinėse konferencijose visame pasaulyje, veiksmus koordinuojant su nacionalinėmis vyriausybėmis ir atitinkamomis organizacijomis, kad būtų užtikrintas kuo didesnis projekto matomumas. 5 projektas bus įgyvendinamas Belgijoje, Italijoje, Prancūzijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

6. **Trukmė**

Bendra numatoma visų projektų įgyvendinimo trukmė – 36 mėnesiai.

7. **Projektą įgyvendinantis subjektas ir Sąjungos matomumas**

CAR nusiunčia nedideles vietos tyrimų grupes dirbti kartu su vietos gynybos ir saugumo pajėgomis, taikos palaikymo / taikos paramos darbuotojais ir kitais įgaliojimus saugumo srityje turinčiais subjektais. Kai tos pajėgos / misijos užtikrina neteisėtų ginklų arba įrodymų rinkimo vietų apsaugą, CAR grupės paima visus turimus įrodymus apie juos ir jų naudotojų grupes. Tada CAR atseka visus pagal unikalų numerį identifikuojamus objektus ir atlieka jų neteisėto perdavimo, tiekimo grandinių ir paramos subjektams, kurie kelia grėsmę taikai ir stabilumui, plataus masto tyrimus.

Bendradarbiaudama su nacionalinėmis eksporto licencijas išduodančiomis institucijomis ir nevyriausybiniais subjektais CAR atkuria tiekimo grandines, atsakingas už ginklų pristatymą į ginkluotų konfliktų zonas – nustato neteisėtą veiklą ir ginklų nukreipimą iš teisėtos rinkos į neteisėtą rinką. CAR surinktą informaciją registruoja visuotinėje ginklų stebėsenos sistemoje *iTrace*, kuri yra didžiausia duomenų apie konflikto zonų ginklus saugykla pasaulyje – joje yra daugiau kaip 650 000 įrašų apie konflikto zonų ginklus, šaudmenis bei susijusius reikmenis.

CAR naudoja šią informaciją, kad a) perspėtų valstybes nares apie įprastinių ginklų ir jų šaudmenų nukreipimą ir b) sudarytų sąlygas imtis tikslinių kovos su nukreipimu iniciatyvų, be kita ko, peržiūrėtų eksporto kontrolės priemonių ir tarptautinės diplomatijos veiksmų.

Taikant šią metodiką nukreipimo atvejai nustatomi beveik iškart, kadangi CAR vietos grupės informuoja valstybes nares apie nukreiptus ginklus dar būdamos dislokuotos konfliktų paveiktose vietovėse. Buvo atvejų, kai CAR grupės neleistinus pakartotinio perdavimo atvejus nustatė nepraėjus nė dviem mėnesiams nuo ginklų išvežimo iš gamyklos.

Sprendimu (BUSP) 2019/2191 pritarta tam, kad CAR tęstų ir plėstų projekto *iTrace*, nustatyto 2013 m. lapkričio 25 d. Sprendimu 2013/698/BUSP ir atnaujinto sprendimais (BUSP) 2015/1908 ir (BUSP) 2017/2283, įgyvendinimą. Tais projektais – vadinamais atitinkamai *iTrace* I, *iTrace* II ir *iTrace* III – mechanizmas *iTrace* buvo įtvirtintas kaip svarbi konflikto zonų ginklų stebėsenos iniciatyva visame pasaulyje ir buvo suteikta tiesioginė parama ES eksporto licencijas išduodančioms institucijoms ir ginklų kontrolės politikos formuotojams.

Be to, 2015 m. gruodžio 2 d. ES kovos su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir sprogmenimis ir jų naudojimu veiksmų plane paraginta „išplėsti *iTrace* naudojimą“ ir rekomenduota, kad nacionalinės teisėsaugos institucijos, nustačiusios ginklų ir šaudmenų nukreipimo atvejį, rezultatus patikrintų pagal įrašus *iTrace*. 2019 m. CAR sudarė susitarimo memorandumą su Europolu, kad padėtų vykdyti šią veiklą. Be to, CAR įvedė *iTrace* duomenis į Interpolo duomenų apie neteisėtus ginklus ir jų sekimo valdymo sistemą iARMS ir padėjo Interpolui nustatyti informaciją apie ginklus, kurią į iARMS įkėlė valstybės narės.

CAR imasi visų reikiamų priemonių, kad būtų viešai paskelbta apie tai, kad šį veiksmą finansavo Europos Sąjunga. Tokios priemonės bus vykdomos vadovaujantis Europos Komisijos parengtu ir paskelbtu Komunikacijos apie Europos Sąjungos išorės veiksmus ir jų matomumo užtikrinimo vadovu.

Tuo būdu CAR, tinkamai naudodama įvaizdžio kūrimo ir viešinimo priemones, užtikrins Sąjungos įnašo matomumą, akcentuodama Sąjungos vaidmenį, užtikrindama jos veiksmų skaidrumą ir didindama informuotumą apie priežastis, dėl kurių priimtas sprendimas, taip pat apie Sąjungos paramą įgyvendinant sprendimą ir šios paramos rezultatus. Projekto metu parengta medžiaga bus aiškiai pažymėta Sąjungos vėliavos ženklu laikantis Sąjungos gairių dėl tikslaus vėliavos naudojimo ir vaizdavimo.

8. **Nacionalinių vyriausybių partneriams skirti metodai ir apsaugos priemonės**

Veiksmu *iTrace* bus užtikrintas politiniu požiūriu subalansuotas ataskaitų teikimas. Vadovaujantis pagrindiniais CAR principais – nepriklausomumo ir objektyvumo principais, įgyvendinant šį veiksmą bus pranešama apie neteisėtus įprastinius ginklus ir jų šaudmenis, kuriuos CAR vietos tyrimų grupės dokumentavo konfliktų paveiktose valstybėse, nedarant poveikio jų rūšiai ar kilmei ir neatsižvelgiant į tuos ginklus laikančios šalies ryšius. CAR pripažįsta, kad valstybės narės, kurios atskleidžia informaciją skaidrumo tikslais, gali leisti, kad būtų vykdoma griežtesnė jų ginklų eksporto viešoji kontrolė. Todėl CAR pagal visas įmanomas galimybes:

a) savo viešose ataskaitose nurodys valstybes nares, kurios suteikė informaciją pagal veiksmą *iTrace* viešojo skaidrumo tikslais, ir

b) užtikrins, kad *iTrace* viešai teikiamose ataskaitose būtų griežtai atskiriamos pirmiau paminėtos valstybės narės ir tos valstybės, kurios nuolat neatskleidžia informacijos, kuri būtų naudinga *iTrace* tyrimams.

8.1. Veiksmų aiškumas

CAR prašys išankstinio COARM darbo grupės patvirtinimo prieš pradėdama didelio masto veiklą visose valstybėse, kuriose anksčiau nebuvo atliekami *iTrace* tyrimai vietoje arba nebuvo įgyvendinamos *iTrace* mokymo ir mentorystės programos. Visuose tokiuose prašymuose bus išdėstytas CAR tyrimų ir metodų, numatytų valstybei, kurioje gali būti vykdoma veikla, platus mastas. Šio Tarybos sprendimo priėmimo metu *iTrace* programos anksčiau buvo vykdomos šiose valstybėse: Afganistane, Bahreine, Benine, Burkina Fase, Centrinės Afrikos Respublikoje, Čade, Dramblio Kaulo Krante, Egipte, Etiopijoje, Filipinuose, Gambijoje, Ganoje, Indijoje, Irake, Izraelyje, Jemene, Jordanijoje, Jungtiniuose Arabų Emyratuose, Kamerūne, Kenijoje, Kongo Demokratinėje Respublikoje, Libane, Libijoje, Malyje, Maroke, Mauritanijoje, Mianmare / Birmoje, Mozambike, Nepale, Nigerijoje, Nigeryje, Pietų Sudane, Saudo Arabijoje, Senegale, Sirijoje, Somalyje, Sudane, Toge, Tunise, Turkijoje, Ugandoje ir Ukrainoje.

8.2. Šališkumo švelninimas

CAR pripažįsta, kad nuo nacionalinių vyriausybių informacijos, pateikiamos reaguojant į atsekamumo prašymus, išsamumo lygio – vienos iš jų visai nepateikia atsakymų, o kitos atskleidžia visą informaciją ir pateikia perdavimo dokumentus – gali priklausyti valstybėse narėse užtikrinamo viešumo lygio skirtumai. CAR įsipareigoja sušvelninti bet kokį susijusį šališkumą, kuris galėtų atsirasti *iTrace* ataskaitose dėl šių atsakymų į atsekamumo prašymus skirtumų:

a) teksto pradžioje aiškiai nurodydama visus įgyvendinant veiksmą *iTrace* praneštus atvejus, kai valstybės narės tokiu būdu skaidriai sureagavo į atsekamumo prašymus, kad, kai taikytina, būtų nedviprasmiškai patvirtintas perdavimų, dėl kurių pateikiami tokie atsekamumo prašymai, teisėtumas;

b) teksto pradžioje aiškiai nurodydama visus įgyvendinant veiksmą *iTrace* praneštus atvejus, kai valstybės nesureagavo į atsekamumo prašymus, pareikšdama, kad „atsižvelgdama į tai, kad negautas atsakymas į atsekamumo prašymą, CAR negali patvirtinti atitinkamo perdavimo teisėtumo“ (tai netaikoma tais atvejais, kai valstybės narės, reaguodamos į konkrečius atsekamumo prašymus, nurodo priežastis, dėl kurių jos negalėjo skubiai arba išsamiai atsakyti), ir

c) pateikdama planuojamą ataskaitą EIVT apie visus atvejus, kai CAR negauna valstybių patvirtinimo, kad jos yra gavusios atsekamumo prašymą, per 28 dienų terminą. CAR registruos visus gavimo patvirtinimus, kuriuos ji gauna laiškais, faksimilėmis, el. pašto pranešimais arba telefono skambučiais.

8.3. Atsekamumo procesas

Valstybės narės ir nevyriausybiniai subjektai reaguoja į įgyvendinant projektą *iTrace* CAR pateiktus atsekamumo prašymus visiškai savo nuožiūra pagal nacionalinės teisės aktus dėl eksporto kontrolės ir duomenų konfidencialumo.

CAR iš pradžių atsekamumo prašymus dėl objektų, kurių eksportas kontroliuojamas, siunčia elektroninėmis priemonėmis konkrečios vyriausybės nuolatinei atstovybei Jungtinėse Tautose Niujorke, tačiau ji ragina nacionalines vyriausybes dėl administracinių priežasčių paskirti kontaktinį punktą sostinėje, kuris ateityje palaikytų ryšius su veiksmu *iTrace*. Nekontroliuojamų objektų atveju CAR atsekamumo prašymus elektroninėmis priemonėmis siunčia gamybos arba eksporto subjektams.

Atsekamumo procesas vykdomas pagal CAR vidaus standartinę veiklos procedūrą 02.02 ir jį sudaro šie etapai:

a) surinkusios duomenis, vietos tyrimų grupės, kurios privalo atsekti įprastus ginklus ir jų šaudmenis, pažymi juos atsekamumo tikslais visuotinėje ataskaitų dėl ginklų teikimo sistemoje *iTrace*;

b) CAR Atsekamumo padalinys peržiūri visus kitus vietoje surinktus duomenis ir kartu su CAR Analitiniu padaliniu pradeda rengti papildomus atsekamumo prašymus, kurių, jo nuomone, reikia;

c) atsekamumo tikslais atrinktų objektų atžvilgiu sistema automatiškai: i) kiekvienam iš objektų priskiria atsekamumo prašymo numerį; ii) sujungia atsekamumo prašymus dėl vieno ar daugiau objektų, kilusių iš tos pačios valstybės, į vieną bendrą atsekamumo pranešimą ir iii) priskiria kiekvienam atsekamumo pranešimui kontaktinį numerį;

d) išsiuntus atsekamumo prašymą prasideda 28 dienų laukimo laikotarpis, kuris priklauso nuo nacionalinių procedūrų, pavyzdžiui, valstybėse narėse. Tuo laukimo laikotarpiu CAR dokumentuose negali būti skelbiami duomenys apie jokį objektą arba į jį daroma nuoroda;

e) jei pasibaigus 28 dienų laikotarpiui Atsekamumo padalinys negauna atsakymo į atsekamumo prašymą, jis gali (el. paštu arba telefonu) perduoti priminimą; turi būti saugomi visų ryšių įrodymai. Dėl tokio priminimo naujas 28 dienų laikotarpis neskaičiuojamas;

f) kai Atsekamumo padalinys gauna atsakymą į atsekamumo prašymą, apie tai jis praneša visiems atitinkamiems darbuotojams. Atitinkami darbuotojai apsvarsto atsakymą kartu su Atsekamumo padaliniu ir sprendžia dėl veiksmų eigos (t. y. ar atsakančioji šalis atsakė į CAR klausimus? Ar CAR turi imtis tolesnių susijusių veiksmų arba prašyti paaiškinimų? Ar CAR gali pranešti apie atsakymo teisę?);

g) gavęs visus paaiškinimus, Atsekamumo padalinys parengia pranešimą apie atsakymo teisę. Tai – glausta atsakyme į CAR prašymą pateiktos informacijos santrauka ir įspėjimai apie tai, kad pateikta ne visa arba neišsami informacija. Tekstas parengiamas taip, kad jį būtų galima pažodžiui atkartoti *iTrace* bei kituose CAR dokumentuose, ir jame turi būti visapusiškai atsižvelgiama į atsakyme į atsekamumo prašymą respondento patiktą informaciją. Atsekamumo padalinys perduoda teksto projektą grupei, atsakingai už prašymą pateikti atsekamumo duomenis peržiūros tikslais. Patvirtinus teksto priėmimą, ta grupė raštu praneša apie tai Atsekamumo padaliniui, o Atsekamumo padalinys išsiunčia pranešimą apie atsakymo teisę;

h) išsiuntus pranešimą apie atsakymo teisę prasideda papildomas 28 dienų laukimo laikotarpis, kurio metu CAR paprašo atsakančiosios šalies pasiūlyti atsakymo teisės teksto papildymų ar pakeitimų;

i) jei atsakančioji šalis pasiūlo atsakymo teisės teksto pakeitimų, CAR pakeičia tekstą ir iš naujo paskelbia pranešimą apie atsakymo teisę. Kaskart, kai Atsekamumo padalinys iš naujo paskelbia pranešimą apie atsakymo teisę, prasideda naujas 28 dienų laukimo laikotarpis. Šis procesas gali būti kartojamas tol, kol CAR nusprendžia, kad buvo užbaigtas konstruktyvus pasikeitimas informacija. CAR neprivalo priimti pranešimo apie atsakymo teisę pakeitimų *ad infinitum*;

j) su atsakymo teise susijęs procesas užbaigiamas, kai atitinkama vyriausybė arba subjektas informuoja CAR, kad tekstas yra priimtinas, arba kai CAR mano, kad tolesni atitinkamos vyriausybės arba subjekto pasiūlyti pakeitimai yra negaliojantys arba bereikalingi. Jei vyriausybė praneša nesutinkanti su CAR, o CAR mano, kad nurodyti aspektai yra negaliojantys arba bereikalingi, CAR privalo tuos prieštaravimus nurodyti atsakymo teisės tekste;

k) tais atvejais, kai su atsakymo teise susijęs procesas dar vyksta ir netrukus bus paskelbtas atitinkamas tekstas, likus dviem savaitėms iki galutinio teksto patvirtinimo CAR atsakančiajai šaliai praneša, kad po galutinio teksto patvirtinimo dienos tolesni redakciniai pakeitimai į atitinkamą paskelbtą tekstą nebus įtraukti;

l) kai Atsekamumo padalinys į atsakymo teisės tekstą įtraukia visus pakeitimus ir papildymus, jis perduoda teksto projektą grupei, atsakingai už prašymą pateikti atsekamumo duomenis peržiūros tikslais. Patvirtinus teksto priėmimą, CAR raštu praneša apie tai Atsekamumo padaliniui. Gavus patvirtinimą atsakymo teisės tekstas tampa galutiniu ir jame nebegali būti daroma jokių papildomų pakeitimų. Tada šis tekstas turi būti pažodžiui atkartotas visuose viešuose ar neviešuose dokumentuose, susijusiuose su tuo konkrečiu atveju. Todėl Atsekamumo padalinys ir atitinkamos grupės privalo susitarti dėl viso pažodinio teksto prieš paskelbdami atsakymo teises ir

m) jei vyriausybė arba subjektas savo atsakyme į CAR atsekamumo prašymus nurodo kitą punktą tiekimo grandinėje, CAR tai šaliai pateikia naują atsekamumo prašymą ir atsekamumo procesas pradedamas iš naujo nuo a punkto.

8.4. Išankstinis pranešimas

CAR išsiunčia išankstinį pranešimą visoms šalims, kurios yra dažnai nurodomos *iTrace* skelbiamuose dokumentuose. Tai daroma pateikiant oficialų pranešimą – jį parengia netrukus paskelbtino dokumento autorius, o nusiunčia Atsekamumo padalinys. Išankstiniame pranešime apibūdinama, kaip ataskaitoje bus nurodytos vyriausybės ar kito minėto subjekto ir atitinkamo atvejo sąsajos, ir juo siekiama užtikrinti, kad:

a) CAR būtų atlikusi išsamų patikrinimą dėl visų įtarimų jos dokumentuose nurodytų subjektų atžvilgiu ar juose pateiktų nuorodų į tuos subjektus ir

b) CAR dokumentuose pateikta informacija būtų tiksli ir teisinga.

Išsiuntus išankstinį pranešimą prasideda 14 dienų laukimo laikotarpis, kurio metu CAR paprašo jo gavėjų patikrinti pateiktos informacijos tikslumą ir pateikti prieštaravimų, jei jų yra. Šiuo 14 dienų laikotarpiu CAR dokumentuose negali būti skelbiami duomenys apie konkretų objektą arba į jį daroma nuoroda.

9. **Ataskaitų teikimas**

Bendrovė „Conflict Armament Research“ kas ketvirtį rengs aprašomuosius dokumentus. Juose, *inter alia*, bus pateikta išsami informacija apie veiksmus, atliktus ataskaitiniu laikotarpiu pagal atitinkamus projektus, įskaitant datas ir nacionalines institucijas. Ataskaitose taip pat bus nurodytas *iTrace* konsultacijų su valstybėmis narėmis skaičius.

Internetinėje *iTrace* rodiklių suvestinėje tikruoju laiku bus skelbiami duomenys apie tyrimų veiklos geografinę aprėptį, išvadų skaičių ir kategorija, taip pat jų kilmę.